

Typy potenciálních článků od Czexpatů pro časopis Vesmír:

a) **Krátký článek** do 1500 znaků, max. 2000 se hodí do rubriky Mozaika. Text je zpravidla o konkrétním článku, je to myšlené především jako popularizace vašich nových publikací, ale lze psát i o jiném článku, který vás zaujal. Součástí je 0-1 obrázek. Legenda k obrázku musí být stručná. Krátké články se snadno publikují, často možné zařadit už do příštího připravovaného čísla. Formát preferovaný Vesmírem nejvíce, protože krátkých článků mají relativní nedostatek. Psaní krátkého článku není nutné dopředu dohodnout, je možné ho sepsat a poslat rovnou.

b) **Dlouhý článek** přesně na jednu dvoustranu s 1–2 obrázky. Rozsah je max. 10 000 znaků, ale do toho se započítávají i veškeré obslužné texty ke článku: perex, což je miniabstrakt/úvod, autorský medailonek, popisky obrázků, vypíchnutý citát z textu apod, ale je to hodně variabilní – záleží na počtu a typu obrázků, na délce titulku, na tom, co s délkou udělají redakční úpravy..., tj. ten rozsah 10 000 je opravdu orientační. U perexu je ideální, když ho navrhne sám autor. Redakce ho pak jen případně upraví. Když vzniká přímo v redakci, je větší pravděpodobnost, že autorovi nebude vyhovovat a zdrží se příprava článku, ale hlavně to pak často vyžaduje i související zásahy do úvodu článku.) Autoři si můžou zkusit navrhnout vlastní mezititulky, ale může je dodat i redakce. Tyto články obvykle trvá déle publikovat, jednak je jich do časopisu posíláno více a do každého čísla se jich vejde méně.

Vesmír má tematická čísla a je výhodou ale ne nutností, pokud článek s tématem souvisí. K tématu je v čísle zpravidla 3–5 článků, zbytek je tematicky úplně jiný, cílem není dělat monotematická čísla. Spíše jde o to, že pokud se náhodou téma někoho z Czexpatů hodí do některého z chystaných témat, lze s tím dramaturgicky pracovat. Dále: rozsah na dvoustranu je pro nás ideální, ale pokud si to téma žádá (je hodně atraktivní či důležité, jsou k němu skvělé obrázky atd., není problém dát mu víc místa a rozsah natáhnout až k 20 000 znaků – spíše se snaží, aby z toho nebyl standard, tlačí autory k úspornosti.

Sepsání dlouhých článků je třeba dopředu dohodnout s redakcí. Sepište, proč je vaše téma důležité? Proč toto téma vědci zkoumají? proč by článek měl být zajímavý pro čtenáře mimo váš obor? To je důležité především při oslovení redakce ještě před sepsáním delšího textu – aby věděli, proč by o článek měli stát. Prostě jakékoli důvody, proč si myslíte, že by článek měl ve Vesmíru vyjít. Praktické aplikace přitom nejsou nutné – pokud jde o čistý základní výzkum, není nutné vymýšlet pohádky o tom, že by to jednou mohlo léčit rakovinu nebo vyřešit energetickou krizi.

Plánovaná témata pro 2020

Duben – Jazyky

Květen – Síť

Červen – Léky

Červenec – Klimatické změny (především průvodce tématem: co je dobré vědět, abychom se vyznali v mediálních zprávách + případně nějaké netriviální souvislosti)

Září – Hry

Říjen – 30 let CTS (Centrum pro teoretická studia, texty jeho pracovníků)

Listopad – Skladování energie

Prosinec – Alkohol

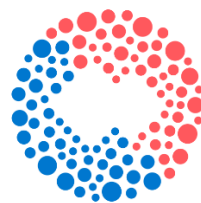
c) **Esej, komentář.** Vesmír nemá samostatnou názorovou rubriku, ale za názorové texty jsou rádi, řadí je do poslední třetiny časopisu – za faktografické články. Nevadí ani kritika konkrétních osob a institucí, je-li vyargumentovaná a podložená fakty (nechtějí být nástrojem žabomyších půtek a řešení osobních animozit, ale konkrétní věcná kritika do Vesmíru patří.)

d) **Zprávy z vědy** do rubriky Zákulisí. Nejen české. Zkrátka krátké texty o všem, co souvisí s fungováním vědy obecně a nejsou to aktuality z výzkumu. V tomto smyslu rubrika doplňuje rubriku Mozaika. Texty by měly mít informativní charakter, ale lze do nich vložit i subjektivní hodnocení popisovaného tématu, bude-li zřejmé, co jsou fakta a co názor. Patří sem např. personálie, financování a hodnocení vědy, podvody, novinky v open-access, budování infrastruktury...

e) **Online články**. Samostatnou kapitolu tvoří články publikované pouze online – tam je Vesmír nejflexibilnější, publikovat lze relativně rychle, nebrání se ani dlouhým článkům.

Jak se píše pro Vesmír?

- Pokud jde o vlastní psaní článků, je dobré je koncipovat od jednoduchého ke složitějšímu, od konkrétního k obecnějšímu, od zajímavějšího k třeba důležitějšímu, ale na první pohled méně atraktivnímu. Jde o to zaujmout čtenáře a donutit ho číst dál – dále v textu už lze psát i o věcech složitých, hůře uchopitelných. Klíčový je v tomto smyslu titulek, perex, první odstavce článku, mezititulky, popisky obrázků. K upoutání pozornosti lze využít řady prvků – konkrétního příkladu, příběhu, metafory, odkazu na nějaký obecně známý (pop)kulturní motiv... - vždy záleží na tématu článku.) Základní info pro autory je zde: <https://vesmir.cz/cz/o-nas/pro-autory/> - ale bude v dohledné době aktualizován ohledně představy Vesmíru o jednotném stylu článků.
- Čtenáře zajímá přesah – do jiných oborů, do praxe. Je také vždy zajímavé do článku zahrnout i příběh objevu- history ze zákulisí vědy. Přesah do praxe není nutný, ale pokud se přirozeně nabízí, je fajn na něj upozornit.
- Články ve Vesmíru prochází jednoduchou verzí peer review a vždy jsou autorům posílány k autorizaci. Recenze jsou mnohem volnější a neformálnější než v peer-reviewed časopisech. Jde o to, aby texty četl někdo +/- nezávislý, kdo se v oboru vyzná – může upozornit na chybu, nebo ho napadne nějaké rozšíření. Autorizace je samozřejmost, Vesmír nikdy nevydává nic, co autoři neposvětlí. Redakční zásahy jsou dělány v režimu záznamu úprav, aby bylo jasné, kde editor zasahoval.
- Autoři mohou svůj článek v pdf umístit např. na svůj osobní web a dát odkaz na své sociální síť.
- U krátkých článků plánujeme na konci umístit poznámku „ve spolupráci s Czexpats in Science“. U dlouhých článků plánujeme umístit logo Czexpats in Science.
- Drobný honorář, který za psaní článků Vesmír nabízí bude použit na další činnost Czexpats in Science.

**CZEXPATS
IN SCIENCE**